

skulde være paa 168 Tdr. Ld., og det skulde være en Havn med dobbelt Udgang og med dobbelte Sluseværker til begge Sider, ikke alene saaledes at forstaa, at der skulde være en Kanal ud til Kattegattet og en ud til Skagerak, men der skulde være en dobbelt Kanal til begge Sider, saa at ind- og udgaaende Skibe skulde have hver sin Sejlrende, bygget med Betonmure paa begge Sider efter alle Kunstens Regler. Kommissionen, der fik dette Projekt leveret, sagde ganske fornuftigt: Det vil komme til at koste saa mange Penge, at det ville vi slet ikke regne med, vi ville begynde med at reducere det, og det blev da straks reduceret ned til ikke en Havn paa 168 Tdr. Ld., men paa 58 Td. Ld., dog med Adgang fra begge Sider, men ikke slet saa flot, som den oprindelig var foreslaaet. Der skulde imidlertid dog være Adgang for Skibe til en Snes Fods Dybde fra begge Sider, baade fra Nord og fra Syd. Men, sagde de i Betænkningen: Dette Projekt vil komme til at koste i det allermindste 50 Mill. Kr. Derfor ville vi ikke foreslaa det til Gennemførelse.

Med denne Kommissions Betænkning faldt imidlertid hele Spørgsmaalet om Nødhavne for Danmarks Vedkommende, idet man fornuftigvis reducerede alle de højt-flyvende Planer til en Anvendelse af mellem 2 og 3 Mill. Kr. til Forbedring og Udvildelse af Frederikshavn Havn, og det har hidtil vist sig, at alle de Ulykkesfugle, der spaaede en Tilsanding o. s. v. af Frederikshavn Havn, have spaaet forkert, thi hidtil har den holdt sig godt og i det væsentlige har kunnet tilfredsstille til alle Sider. Dermed var Tanken ikke skrinlagt for Skagens Vedkommende, men Fordringerne bleve meget væsentligt nedstemte. Den Kommission, der var nedsat i 1882, behandlede slet ikke Spørgsmaalet om en Havn ved Skagen. Det første, der, saa vidt mig bekendt, er fremkommet vedrørende en Havn ved Skagen efter det store Slag, der stod i 1877—78, det var Forslaget om den lille Zahrtmannske Øhavn i 1894, et lille Projekt, som saa meget tiltalende ud. Det var ganske sikkert, at de Fartøjer, der laa der inde, kunde ligge meget godt, men det var blot grumme besværligt at komme derind, fordi

Mundingen var vendt lige mod Land. Dette lille Havneprojekt havde imidlertid det Fortrin, at det efter Forslaget skulde kunne udføres for 960,000 Kr. Jeg tror imidlertid ikke, at det vilde være lykkedes, men det blev jo heller ikke andet end til en Plan. Den Gang forlangte Skagen ikke andet end at faa et Laan rente- og afdragsfrit i 20 Aar, saa vilde de selv bygge Havnen.

Imidlertid kom Kommissionen af 1897 og genoptog Tanken om at bygge en Havn paa Skagen, samtidig med, at denne Kommission behandlede en hel Mængde andre Spørgsmaal om Havne, ved Hirtshals, Sandnæshage, Hanstholm, Klitmøller, Thybørn, Hvide Sande, Røjensø, Gilleleje o. s. v., foruden en Række Forslag om Moleanlæg. Imidlertid endte Kommissionen mærkværdig nok med — og det har altid staaet for mig som en Gaade — at stille en Rækkefølge op. Jeg synes nu, at Kommissionen gerne kunde have overladt dette til Lovgivningsmagten. Men lad gaa! Men naar de saa endelig ville opstille en Rækkefølge, saa er det absolut uforstaaeligt, at man vilde begynde med noget saa bagvendt som at foreslaa en Østkysthavn paa Sydsiden af Skagen.

Jeg er ganske overbevist om, at det i og for sig for Skagens Vedkommende er overmaade fornuftigt at foreslaa at bygge en Havn ved Skagen, for saa vidt, vel at mærke, en Havn kan holde sig paa dette Punkt. Men derom nærer jeg en meget stor Tvivl. Jeg tror ikke, at Kommissionen har set sig rigtig for der, som den burde; jeg tror ikke, at Kommissionen har vurderet Materialvandringen paa Skagens Sydside tilnærmelsesvis rigtigt, thi der er en overmaade stor Masse, der vandrer der langs Kysten. Og det er en Kendsgerning, der ikke kan bestrides, at ikke alene Spidsen af Grenen, men hele Grenen fra Skagens ny Kirke til Spidsen svinger ganske vist langsomt, men svinger frem og tilbage, og i de sidste Hundrede Aar er Bevægelsen gaaet i nordlig Retning, og desuagtet er der sat Land til; netop paa det Sted, hvor nu Havnen foreslaas, der er Landet krøbet ud efter. Naar man sammenligner de to Kort, der ere optagne, det ene i Slutningen af det 18de Aarhundrede og